

Boros Ernő

Miért kell egy már létező törvényt „megerősíteni”?

Október 9-e a román holokauszt emléknapja, mégpedig azért, mert – a bukaresti Elie Wiesel Holokausztkutató Intézet szerint – 1941. októberében ezen a napon vette kezdetét a zsidók deportálása Besszarábiából, valamint Dél- és Észak-Bukovinából Transznisztriába. Idén az emléknap alkalmával Silviu Vexler, a Zsidó Közösségek Föderációjának elnöke kemény kritikával illette Románia elnökét, mégpedig annak jelenlétében. A botrányizű közjáték előzménye: a parlamenti képviselő Vexler olyan törvénymódosítást kezdeményezett, amelynek célja az antiszemita, fasiszta, légionárius, rasszista és idegengyűlölő diskurzust gyakorló szervezetekkel szembeni – tulajdonképpen eddig is létezett – szankciók megerősítése. Nicușor Dan államfő ezt a törvényt megóvta az Alkotmánybíróságon, majd amikor utóbbi ezt elutasította, Dan bejelentette, hogy továbbra is fenntartásai vannak, ezért Vexler törvénymódosítás-javaslatát újabb szavazásra visszaküldi a parlamentnek (amely korábban már jóváhagyta).

Kérdés: egyáltalán miért gondolta szükségesnek Silviu Vexler egy törvény lényegében már létező előírásainak a

„megerősítését”? Válasz: mert a romániai bíróságok az esetek többségében módot találtak arra, hogy a szóban forgó törvény érvényben lévő változatát a vádlottak javára értelmezzék. Értsd: az antiszemita, fasiszta, légionárius, rasszista és idegengyűlölő diskurzust folytatókat valamilyen ürüggyel felmentették, elmulasztották megbüntetni.

Mi ennek a jelenségnek az oka? Legalább részben ugyanaz, ami a Romániában szintén létező (sőt erősödő tendenciát mutató) magyarellenességé. Nevezetesen, hogy a románok nagy többsége saját népének a történelmét erősen „megszépített”, az országban élő kisebbségek történelmét viszont ellenkezőleg, nagymértékben eltorzított változatban ismeri. Ennek az állításnak az igaz voltát az szemlélteti a legkésebben, ami a második világháború után a román holokauszttal történt.

A neves hazai és külföldi történészekből a valós tények megállapítása céljából összeállított úgynevezett Wiesel-bizottság következtetése szerint a második világháború idején román adminisztráció alatt állt területeken 280-380 ezer zsidó pusztult el, mégpedig olyan körülmények között, amelyekért a bukaresti vezetést terheli a

felelősség. Ez a meztelen igazság. Amit azonban több mint fél évszázad alatt a politikusok megrendelésére dolgozó vagy anélkül is erősen nacionalista beállítottságú „tudós” román történészek átírtak. Olyan alapos történelemhamisítást végezve, hogy az eredmény és a valóság között alig maradt hasonlóság. A román haza polgárai, amennyiben szóba került a holokauszt, az Antonescu-rezsim által elkövetett tömeggyilkosságok helyett (sűrű horthysta-fasisztázás közepette) leginkább az Észak-Erdélyben dicsőséges román főszereplők/hősök által kivitelezett tanítómese-szerű zsidómentésekről olvashattak/hallhattak.

A következőkben azt próbáltam meg összefoglalni, hogy mi (milyen történelmi háttér) tette lehetővé ezt az elméleti szinten mesterségesen előidézett hatalmas holokauszt-metamorfózist.

„Kétarcú” román holokauszt

A romániai holokauszt több sajátosságot mutat. Ezek egyike, hogy – az 1940-ben, illetve 1941-ben történt országhatár-módosítások nyomán – csak kismértékben játszódtott le az ország második világháború utáni határai között. Az első világháború „eredményeként” létrejött Nagy-Románia tartományai közül 1940-ben Besszarábia és Észak-Bukovina szovjet, Észak-Erdély magyar, Dél-Dobruzsza bolgár adminisztrálás alá került. 1941-ben viszont Észak-Bukovinát, Besszarábiát, valamint Dél-Ukrajna Transznisztriának nevezett (a Dnyeszter és a Bug folyó között húzódó) részét Romániához csatolták. Az Ó-királyság területének zsidósága, a Jászvásár övezetében éltek kivételével más országokban lakókhöz

képest aránylag kevés vérvesztéssel úszta meg a vézskorszakot. Nem így a határmódosítások alkalmával Romániához csatolt besszarábiaiak, észak-bukovinaiak és transznisztriaiak, valamint a Magyarországhoz került észak-erdélyiek. Utóbbi területek zsidóságának a többsége borzalmas népiirtás áldozata lett. A besszarábiaiakat, az észak-bukovinaiakat és a transznisztriaiakat az Antonescu-rezsim parancsára a román hadsereg (esetenként német, illetve ukrán fasiszták közreműködésével) semmisítette meg. De csak addig, amíg Bukarestben úgy gondolták, hogy a háborút biztosan Hitler nyeri! Amikor ugyanis ez a hitük megingott, az Antonescu-rezsim változtatott addigi pokolian kegyetlen zsidópolitikáján. Immár arra az eshetőségre gondolva, hogy a háború esetleg a szövetségesek győzelmével érhet véget, saját jól felfogott érdekében jobbnak látta a román közigazgatás alá tartozó területek zsidóságának maradék részét toleránsabban kezelni. (Jó pénzért eladni, vagy ha ilyen üzlet nem kínálkozott, a transznisztriai lágerek túlélőit elengedni.) Így a következő helyzet állt elő. Ugyanaz a bukaresti hatalom, amely a háború első részében saját kezdeményezésre és önerőből különböző „román módszerek” alkalmazásával többszázezer zsidót likvidált, a háború második felében viszont lehetővé tette többszázezer zsidó túlélését. A román holokausztnak ez a „kétarcúsága” már önmagában is jó lehetőséget teremtett a történelemhamisításra. Amihez ráadásul a háború vége felé Észak- és Dél-Erdélyben történtek még inkább kiaknázzható táptalajt kínáltak...

Észak-Erdély 1940 és 1944 között magyar közigazgatás alatt állt,

Magyarországon pedig 1944 márciusáig, ha nem is jól, de a környező országok gyakorlatához képest mindenestre kevésbé rosszul bántak a zsidókkal. Olyannyira, hogy a saját hazájukban szerzett szörnyű tapasztalataik miatt sokan (mintegy 15 ezren) külföldről is itt kerestek menedéket. Azonban 1944. március 19-én Magyarországot az akkor még hozzá tartozó Észak-Erdéllyel együtt megszállta a német haderő. A Wehrmacht-alakulatokon kívül SS- és Gestapo-egységek is érkeztek az országba. Ezzel az itt élő zsidók további sorsa megpecsételődött. Addig ugyanis Budapest a magyarországi zsidókat nem adta át a németeknek. Ezt követően azonban a megszállók kikényszerítették, hogy a kulcsfontosságú állami pozíciókba a zsidósággal jó kapcsolatokat ápoló arisztokrata-konzervatív elit réteg tagjai helyett antiszemita beállítottságú, a náci érdekeket kiszolgálni kész vezetők kerüljenek. A frissen kinevezett Sztójay-kormány támogatásával, illetve a végleges megoldás programjának (Endlösung) kivitelezésében bőséges tapasztalatokkal rendelkező Eichmann-kommandók, valamint a német biztonsági rendőrség útmutatásai alapján ezt követően ültették gyakorlatba a magyar hatóságok a gettósítási és deportálási programot, majd adták át az összegyűjtött zsidókat a nácioknak. És íme a borzalmas végeredmény számokban. „Az 1944. március 19-i német megszállásig a zsidó közösségből: 63.000 áldozatot szedett a háború. [...] A megszállás alatt a deportálásoknak, a nyilasok által elkövetett tömeggyilkosságoknak, az éhségnek, betegségnek és más tényezőknek 501.507-en estek áldozatul. Ezek túlnyomó része abból

a 440.000 zsidóból került ki, akiket 1944. május 15-e és július 8-a között Auschwitzba deportáltak”. (Forrás: Braham, Randolph L.: *A népirtás politikája: a holocaust Magyarországon*, 2. bőv. és átd. kiad., Budapest, Belvárosi Könyvkiadó, 1997.)

A német megszálláskor a Csehszlovákiától, Romániától és Jugoszláviától 1938 és 1941 között Magyarországhoz visszacsatolt területeken 300 ezernél valamivel több zsidó élt, amiből a megszállás alatt közel 234 ezren veszítették életüket. Észak-Erdély 165 ezres zsidóságából csupán 35–40 ezer maradt életben. (A Zsidó Világkongresszus magyarországi képviselője által közzétett adatok.)

Történelemhamisítóknak kedvező egybeesés

Amint korábban jeleztem, a háború idején 1944. március 19-ig nemcsak az itteniek érezhették viszonylagos biztonságban magukat, hanem a környező államok zsidó polgárai is nagy számban találtak menedékre Magyarországon. A német megszállás után viszont ennek az ellenkezője következett be: a zsidók helyzete olyannyira leromlott, hogy tanácsosabb volt máshova menekülniük. Így az addigival ellentétes folyamat vette kezdetét: az észak-erdélyiek közül kb. 1500-an Romániába, főleg Dél-Erdélybe szöktek. Mi tette ezt lehetővé?

Amint már jeleztem, a határmódosítások miatt a román holokaust csak kismértékben játszódtott le az ország második világháború utáni határai között. A dél-erdélyi zsidók kínokat, keserveket átélve ugyan, mégis viszonylag könnyen, „csupán” kb. tíz százalékos

vérvesztéssel vészelték át a háborút. Ugyanis bár az Antonescu-rezsimnek hosszabb távon esetükben is szándékában állt alkalmazni a végső megoldást, azaz átadni a németeknek vagy Transznisztriába deportálni őket, erre végül nem került sor. Mégpedig azért, mert különösen az 1943 eleji megsemmisítő sztálingrádi vereség hatására Bukarestben kételkedni kezdtek Hitler (hosszú ideig biztosnak hitt) győzelmében, és változtattak zsidópolitikájukon. A továbbiakban minél valószínűbbnek tűnt, hogy a tengelyhatalmak elveszítik a háborút, Antonescuék annál toleránsabbá/megértőbbé váltak a zsidókkal szemben. (Tehették, hiszen Romániát nem szállta meg a német haderő). A vörös hadsereg előretörése, illetve az 1944. augusztus 23-i román átállás nyomán pedig – elsősorban a szovjeteknek köszönhetően – az országban lévő belföldi és külföldi zsidók helyzete egyaránt gyökeresen megjavult. Ami az ugyanekkor bekövetkezett észak-erdélyi fejlemények hatására fordulatot eredményezett. Mivel a német megszállás következményeként Magyarországon egyre elviselhetlenebbé vált a zsidók helyzete, kézenfekvő volt, hogy az észak-erdélyiek oltalmat keresve Dél-Erdélybe szökjenek. Ezáltal olyan helyzet állt elő, amely már-már ideális feltételeket teremtett a történelemhamisítók számára. Az események véletlen egybeesése által felkínált lehetőséget pedig különösen a Ceausescu-rendszer idején maximálisan kihasználták. Íme a recept, amely szerint az egyre „tudósabb” román szerzők több mint fél évszázadon át a romániai holokausztot hamisították.

1.) Mivel Románia második világháború utáni országhatárain kívül

történtek (?!), a román hadsereg által Besszarábiában, Észak-Bukovinában és Transznisztriában elkövetett tömeggyilkosságokat egyszerűen elhallgatták.

2.) Ha ezek felemletését sehogyan sem lehetett elkerülni, a Románia második világháború utáni országhatárain belül elkövetett antiszemita vérengzésekről (jászvásári pogrom, bukaresti mészárlás stb.) a felismerhetetlenségig kozmetikázott változatokat prezentáltak.

3.) Gondosan kerülték annak még a szóba hozását is, hogy más országok kormányaival ellentétben az Antonescu-rezsim nem adta ugyan át a németeknek a zsidókat, ám önerőből semmisítette meg őket.

4.) „Romániai holokauszt” címmel az előző két pontban jelzett események helyett a háború idején magyar közigazgatás alatt állt Észak-Erdély zsidó népességével 1944. március 19. után történeteket „tálaták fel”. Mégpedig az alábbiak szerint.

a) Arról következetesen „elfelejtettek” említést tenni, hogy a magyar holokausztnak erre a szakaszára az ország németek által történt megszállása után került sor. Vagy ha ezt mégis megemlégtették, csak úgy mellékesen tették, mintha jelentőséggel egyáltalán nem bíró részletkérdésről lenne szó.

b) A zsidókkal való együttérzés ürügyén minduntalan annak bizonygatására váltottak át, hogy az észak-erdélyi román népesség is hasonló atrocitásoknak volt kitéve, mint a zsidóság, e két etnikum tagjai együtt (sőt egyformán!) szenvedtek a „horthysta-fasiszta” terror idején. Végeredményben a történetek ilyenfajta összemosásával is azt a román politikum által 1918 óta

burkoltan vagy nyíltan, de következetesen hirdetett „tételt” igyekeztek alátámasztani, hogy a magyarok rosszak, a románok meg jók...

c) Annak, hogy a háború végső szakaszában a jelzett okok miatt a zsidók Észak-Erdélyből Dél-Erdélybe (Magyarországról Romániába) menekültek, olyan tanítómese-szerű irodalma született, amelynek „eszmei mondanivalója” a következő: a jó románok

életük kockáztatásával mentették a rossz magyarok által sanyargatott zsidókat...

Holott amint azt Randolph L. Braham *Román nacionalisták és a holocaust. Kitalált mentőakciók politikai kiaknázása* (Budapest, 1998) című könyvéből tudjuk, a valóságban az esetek többségében a dél-erdélyi zsidók segítették észak-erdélyi testvéreiket.

Elveszve